

Alþingi
Erfindi nr. 5 117 / 344
komudagur 11 / 12 1993

Eftirfarandi ályktunartillaga var samþykkt á fundi í stjórnarnefnd um almenningssamgöngur 1. des. s.l.:

Stjórnarnefnd um almenningssamgöngur í Reykjavík skorar á ríkisstjórnina að endurskoða ákvörðun um 14% virðisaukaskatt á almenningssamgöngur.

Greinargerð.

Vakin er athygli á því að skv. mati ríkisskattstjóra verður lagður virðisaukaskattur á framlag borgarinnar til þjónustu almenningssvagna, þ.e. því umfangsmeiri sem þjónusta almenningssvagna er þeim mun meira tekur ríkisvaldið í sinn hlut. Það er óviðunandi að ríkisvaldið seilist með þessum hætti í borgarsjóð. Kostnaðarauki strætisvagnareksturs í Reykjavík vegna þessa getur orðið á bilinu 40 - 45 milljónir króna. Óvíst er, hvernig þessum kostnaðarauka verður mætt. Ef hækkun fargjalda kemur ein til, þarf 10 - 12% hækkun og jafnvel meira. Strætisvagnafargjöld eru lág í Reykjavík, og á þessu ári hefur farþegum fjölgað töluvert. Það er afleitt að virðisaukaskattur komi til á sama tíma og tækifæri eru til að auka þjónustu almenningssvagna vegna bættrar afkomu. Þessi skattlagning vinnur gegn strætisvagnþjónustu. Með því að láta skattinn einungis ná til hluta almenningssamgangna skerðist samkeppnisstaða strætisvagna verulega.

Fréttatilkynning

Áhrif virðisaukaskatts á almenningssamgöngur á höfuðborgarsvæðinu.

Í 3. gr. gildandi laga in virðisaukaskatt er meðal annars kveðið á um að skattskyldu opinberra aðila, en þar segir, að skylda til að innheimta virðisaukaskatt og standa skil á honum í rikissjóð hvíli á ríki, bæjar- og sveitarfélögum og stofnunum eða fyrirtækjum þeirra að því leyti sem þeir aðilar selja vörur eða skattskylda þjónustu í samkeppni við atvinnufyrirtæki. Í þessu samhengi er rétt að vekja sérstaka athygli á því, að strætisvagnar eru ekki reknir í samkeppni við atvinnufyrirtæki, enda ljóst að sú starfsemi er rekin með verulegum rekstrarhalla. Þess vegna er engin ástæða til þess að leggja virðisaukaskatt á þá þjónustu undir yfirskini samkeppnisaðstæðna.

Verði virðisaukaskattur hins vegar lagður á rekstur strætisvagna í þeim tilgangi að auka skatttekjur rikissjóðs, er rétt að vekja athygli alþingismanna á niðurstöðum athugana Hagfræðistofnunar Háskóla Íslands á hagkvæmni almenningssamgangna á höfuðborgarsvæðinu, dags. í september 1992, en þar var árlegur ábati þjóðarbúsins af rekstri strætisvagna metinn á um 400-500 milljónir króna. Komi til slíkrar skattlagningar, bendir allt til þess að fargjöld strætisvagna muni hækka um a.m.k. 10 til 12%. Slík hækkun mun leiða til fækkunar farþega með strætisvögnum, draga verulega úr ábata þjóðarbúsins af rekstri strætisvagna og hafa gagnstæð áhrif á afkomu rikissjóðs miðað við það sem álagning skattsins er ætlað að hafa.

Heildarkostnaður við rekstur strætó, ferðaþjónustu fatlaðra og skólaakstur á höfuðborgarsvæðinu er áætlaður rétt um kr. 1.100 milljónir á árinu 1994. Að teknu tilliti til frádráttar vegna greidds innskatts, má gera ráð fyrir að heildaráhrif skattsins verði á bilinu 6 til 8% til hækkunar á kostnaði. Fyrir almenningssamgöngurnar í heild þýðir þetta kostnaðarauka að upphæð kr. 65 til 85 milljónir á ári.

Það er ljóst að ferðaþjónusta fatlaðra og skólaakstur eru greidd að öllu leyti af sveitarfélögum á höfuðborgarsvæðinu og rétt um helmingur af rekstri strætisvagnaþjónustunnar. Upptaka virðisaukaskatts nú um áramótin hefur því í för með sér verulegar kostnaðarhækkanir fyrir sveitarfélögin á höfuðborgarsvæðinu og með því er verið að leggja auknar birgðar á sveitarfélögin. Þetta er til viðbótar þeim álögum sem þegar renna til ríkisins vegna þessarar þjóstu, en sú tala er rétt um kr. 140 milljónir á ári.

Það er túlkun Fjármálaráðuneytisins að fólksflutningar sem sveitarfélögin hafa með höndum eins og rekstur almenningssvagna, skólaakstur þ.m.t. akstur fatlaðra skólabarna verði virðisaukaskattskyldur frá og með 1. janúar 1994. Ekki skiptir máli í þessu sambandi hvort reksturinn er beint á vegum sveitarfélaganna eða í formi niðurgreiðslna eða styrkja þar sem hvort tveggja kemur til með að vera skattskylt.

Stjórnarnefnd um almenningssamgöngur
Almenningssvagnar bs.